

Vereniging Konstantin Paustovski

NIEUWSBRIEF #17 APRIL 2019

Het bestuur van de Vereniging Konstantin Paustovski is verheugd en fier haar gloednieuwe website aan te kondigen.

www.paustovski.org

Van deze gelegenheid maken we gebruik om over te stappen naar de *populaire Nederlandse transcriptie*.

Meer uitleg door Greet Vanhassel op de volgende bladzijde.

Ook de mailadressen volgen de regel:

- secretariaat@paustovski.org
- redactie@paustovski.org

Zoals de meeste lezers weten geeft de vereniging interessante berichten uit voor haar leden. Onze *Redactionele Nieuwsbrief* heet vanaf nu *De wereld van Paustovski*. Voor toevallige bezoekers van de website zijn afleveringen van *De wereld van Paustovski* niet te raadplegen. Pas na een jaar verschijnen ze op onze website.

Deze *Algemene Nieuwsbrief* heet voortaan gewoon *Nieuwsbrief*. Vrienden en geïnteresseerden die zich aanmelden ontvangen onze onregelmatig verschijnende Nieuwsbrief.

Veel lees- en surfplezier op onze nieuwe site,
vanwege de redactie van VKP

Paustovskij, Paustovski of Paoestovski?

door Greet Vanhassel

Op onze nieuwe site voerden wij een kleine wijziging door in de schrijfwijze van de naam van onze geliefde auteur: *Paustovskij* is *Paustovski* geworden. Ook de naam van onze Vereniging werd aangepast. (In oudere documenten wordt niets veranderd). Dit vereist een woordje uitleg.

De weergave van Russische woorden en eigennamen in het Nederlands draait rond de omzetting^[1] van het Cyrillische alfabet naar het Latijnse. Daarvoor bestaan verschillende nationale en internationale systemen, die niet altijd even consequent worden toegepast, waardoor vaak verwarring ontstaat.

In Europa gebruiken bibliotheekcatalogi en slavisten een internationaal erkend wetenschappelijk systeem dat in 1954 werd ontwikkeld door de ISO (nu ISO 9:1995). In de Angelsaksische landen gebruiken ze meestal het systeem van de American Library Association-Library of Congress. Maar de Britten hebben ook nog hun British Standards Institution-systeem.

Die wetenschappelijke systemen hebben het voordeel dat je het oorspronkelijke Cyrillisch makkelijk terug kan vinden. Maar ze bevatten nogal wat diakritische tekens en zetten de lezer vaak op het verkeerde been wat de uitspraak betreft.

Daar komen de *nationale* systemen op de proppen, die proberen het Cyrillisch weer te geven op een manier die de uitspraak het dichtste benadert. Zo lees je voor *Пушкин* in het Nederlands meestal *Poesjkin*, in het Frans *Pouchkine*, in het Duits *Puschkin* en in het Engels *Pushkin*^[2]

Maar binnen die systemen kunnen nog aardig wat varianten optreden: in verschillende Nederlandse uitgaven van het werk van *Тургенев* lezen we Toergenev, Toergenjeve, Toergenev en Toergenjeve. Soms vind je zelfs verschillende systemen in één uitgave: de ingeburgerde lokale transcriptie van eigennamen in de hoofdtekst en een internationale wetenschappelijke in de bibliografie. Soms zie je dan weer een Franse, Engelse of andere transcriptie verschijnen die ingeburgerd is geraakt in het Nederlands.

Een mens zou al voor minder de draad kwijt raken.

We hopen meer duidelijkheid te scheppen voor onze lezers door ons op onze website te houden aan de populaire Nederlandse transcriptie, waarbij de uitspraak van het Russisch volgens de Nederlandse spellingregels zo goed mogelijk wordt overgebracht naar de Nederlandstalige lezer.

Paustovski-vertaler Wim Hartog schijnt zich aan dit systeem te houden en het wordt ook gebruikt door de Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT). Zo is *Паустовский* Paustovski geworden, want bij Paustovskij loop je het risico dat een Nederlandstalige de -ij gaat uitspreken zoals b.v. in rijst. Om dezelfde reden wordt het Russische stadje *Буйск* Bjiesk en niet Bijsk.

[1] Transcriptie is het zo getrouw mogelijk overzetten van de klanken van een brontaal naar een doeltaal die een ander tekensysteem (alfabet of karakters) gebruikt. Bij transliteratie worden de tekens uit de brontaal letter voor letter omgezet in de tekens van de doeltaal. In de wetenschappelijke wereld gebruikt men meestal transliteratie (zie b.v. Waegemans E., *Geschiedenis van de literatuur in Rusland*, Antwerpen, Vrijdag, 2016); daarbuiten transcriptie.

[2] Op documenten van Russische migranten is de spelling van hun naam vastgelegd volgens het systeem van het land waar ze werden ingeschreven. Op de identiteitskaart van *Смирнов* die in Wallonië werd ingeschreven zal dus *Smirnoff* staan; in Vlaanderen of Nederland, *Smirnov*. Juridisch vertalers moeten daar goed op letten.

Wie meer wil weten kan de volgende sites bezoeken:
(bronnen laatst geraadpleegd op 8 april 2019)

<https://vrttaal.net/nieuws/transcriptie-en-transliteratie-in-het-nederlands>

<https://www.taalmannetje.nl/transcriptor/>

<https://www.taaltelefoon.be/russische-namen-transcriptie>

<http://perstaal.nl/>

www.schaeken.nl/lu/onderwijs/extra/cyrtrans.pdf

<http://www.aukedevlieger.nl/transliteratie.htm>

https://nl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Transliteratie-_en_transcriptiegids/Russisch

Colofon

- De Nieuwsbrief is een uitgave voor leden en vrienden van de Vereniging Konstantin Paustovski. De vereniging stelt zich o.m. ten doel het werk van Paustovski breed onder de aandacht te brengen.

Redactie

Ria Verbergt / Netty van Rotterdam / Greet Vanhassel

Redactie-adres

Desguinlei 64, 2018 Antwerpen • redactie@paustovski.org